

MEVLİD HAKKINDA MALUMATLAR

MEVLÜD KASİDESİNİN YAZARI SÜLEYMAN ÇELEBİ

Süleyman Çelebi: Meşhur Türkçe mevlüd kasidesinin yazarı. Bursa da doğdu, kaynaklarda Süleyman Çelebi'nin doğum tarihine dair kayda tesadüf edilmedi. Ancak Süleyman Çelebi'nin mevlüd' ü altmış yaşında yazdığı ve eserin miladi 1409 (hicri 812) senesinde bittiği en eski olarak bilinen nüshasında mevcut bir beyte kendisi isnad etmektedir. Miladi 1422 (hicri 825) senesinde vefat ettiği bilindiğine göre, onun miladi 1351 (hicri 752) senesinde doğduğu neticesi çıkmaktadır. Sultan I. Murat Hanın vezirlerinden Ahmet Paşa' nın oğlu, şeyh Mahmut efendi nin torunudur. Mahmut Bey miladi 1338 (hicri 738) senesinde Sadrazam Süleyman Paşa ile Rumeliye sal ile geçenlerdendir. Süleyman Çelebi Bursa da asrının ileri gelen âlimlerinden ilim tahsil etti. Büyük bir âlim olarak Sultan Yıldırım Beyazıt zamanında Divan-ı Hümayun' daki vazifesinden sonra Bursa da Yıldırım Beyazıt' in inşa ettirdiği Camide imam oldu.

Eserin yazılmasına sebep olan olay Çelebi' nin Ulucami' deki imamlığı sırasında bir gün İran'lı bir vaiz nasihat ederken Bakara suresinin 285.ayeti kerimesini 'Biz Allahü Teâlâ' nın Peygamberlerinden hiçbirinin arasını ayırt etmeyiz. Duyduk ve itaat ettik' Meali Şerifini tefsir ederken Hz. Muhammed (sallallahu aleyhi ve sellem) ile Hz. İsa (a.s.) arasında hiçbir farklılık, üstünlük yoktur diye kendi bozuk inanışına göre tefsir etti. Cemaat arasında bir kimsede dayanamayıp ayağa kalktı ve "Ey Cahil! Kendi kafana göre nasıl tefsir edebilirsin, sen bu ilimde çok gerilerdesin hiç peygamberler (a.s.) üstünlük farkı olmaz olur mu? Elbette Peygamberimiz Muhammed (sallallahu aleyhi ve sellem) bütün Peygamberlerden daha üstündür. Burada fark

yoktur, nübüvvet ve risalet yönünden fark yoktur demektir. Üstünlükler mertebeler yönünden değildir. Burada birinin Peygamberliğini kabul edip aralarında bir ayrılık gütmeyiz. Her birini kendi derecelerine göre Peygamber olarak kabul ederiz, buyrulmaktadır. Bundan derece ve faziletleri aynıdır anlamı çıkmaz. Bunun ispatı ise yine Bakara suresinin 253. ayeti kerimesidir. Burada mealen Peygamberliğin bir kısmını kendilerine verilen özellikler ile diğerlerinden üstün kıldık buyrulmaktadır. Görüldüğü gibi bu iki ayeti kerime bizim âlimlerimizin tefsir ettiği gibi birbirlerini doğrulamaktadır. Hâlbuki senin bozuk düşüncene göre birbirlerini tekzip etmektedir ki, hâşâ bu olamaz.”

Gibi pek çok sözler ve deliller söyledi. Neticede İran'lı vaiz yanlış düşündüğünü kabul etti. Bütün bunlara şahit olan Çelebi bu hadiseden çok duygulanmış ve meşhur Mevlüd-i Şerif'i yazmıştır. Mevlüd-i Şerif'inde bozuk itikatli vaizin sözüne cevap olarak;

Ölmeyüb İsa göğsü bulduğu yol.

Ümmetinden olmak için idi ol.

Beytini söyledikten sonra, Efendimiz (S.A.V.)' in faziletini şöyle izah etmiştir.

Dahi hem Musa elindeki asa,

Oldu onun izzetin ejderha.

MEVLİD-İ NEBEVİ KASİDESİ

Yazar Ali Kara

Pazar, 08 Mart 2009 06:22 - Son Güncelleme Salı, 23 Şubat 2010 14:51

Çok temenni kıldılar Hak' tan bunlar,

Kim Muhammed ümmetinden dolar.

Gerçi kim bunlar dahi mürsel durur,

Lakin Ahmed efdalü ekmel durur.

Zira efdalliğe ol elyak durur,

Anı öyle bilmeyen ahmak durur.

MEVLÜD'Ü İLK DEFA KİM KUTLADI

Bu konuda ilk defa Mısır’ da hüküm süren Fatimiler Miladi1171 (hicri 910) yılında tertip edilmiştir. Bu merasimler saraya ait olup, sadece devlet erkânı arasında cereyan etmektedir. Bu görüş hakkında Seyyid Muhammed Bin Alevi Elmaliki Elhaseni (r.a.) bu iddianın sahiplerini cahil ya da Hak’ tan uzak kişiler olarak nitelendirmekte ve bunların Mevlüdü ilk kutlayan kişinin Efendimiz (S.A.V.) olduğu gerçeğini saklamak istediklerini ifade etmektedir. Nitekim Müslim’ in rivayet ettiği hadiste bildirdiğine göre pazartesi günü orucu ile ilgili sorulduğunda Efendimiz (sav) şöyle buyurmuştur ; “ çünkü o gün benim doğduğum gündür.” Müellif burada bütün iddiaları temelinden çürütecek sözünü söylüyor; “ bu hadis mevlüd-ü nebeviyi kutlamanın meşru olduğuna dair açık bir delildir. Ve o gün sadece oruç tuttuğunu ileri sürerek başka ameller yapılamayacağını iddia etmenin yersiz olduğunu belirten müellif mevlüd-ü nebeviyi değişik şekillerde kutlamanın meşru olduğunu beyan eder.

İBN-İ KESİR'E İFTİRA

Mevlüd kutlamalarının Şii Fatimiler tarafından ortaya çıkarıldığını iddia edenler, bu iddialarına İbn-i Kesir’ i alet etmek istiyorlar. İbn-i Kesir’in El-bideye Vennihaye adlı eserinde yer alan mevlüdle ilgili ifadeleri de tahrif etmişlerdir. Müellif, bu tahrifi yapanları ümmetin âlimlerine ihanet ettiklerini iftiracı ve yalancı olduklarını ispat eder. Adı geçen eserin Mektebül-mearif nüshasında konuyla ilgili iddiaları nakleden Mevlüd kutlamalarını ilk defa Şii Fatimiler tarafından ortaya çıkarıldığı iddialarını çürütür. Çünkü İbn-i Kesir ilk defa akdedilen Mevlüd kutlamalarını sünni bir devlet adamı olan melik Ebu Saide nispet eder. İbni Kesir bu zatı âlim, adil sıfatlarıyla anlattığı gibi mevlüd-i Nebi’ de çokça hayır hasenat yaptığını belirtti. Mevlüd kutlamaları daha sonra Hicri 604 yılında Selahattin Eyyubi’ nin eniştesi ve Erbil Atabeyi melik Muzafferuddin Gökbörü tarafından tertiplenmeye başlamıştır. Osmanlılar tarafından Mevlüd ilk III. Murat zamanında 1588 de resmi hale getirildi. Merasimler teşrifat kaidelerine uygun olarak sarayda tertiplenir, ayrıca önceleri Ayasofya Camiinde sonraları ise Sultanahmet Camiinde yapılan merasimlere devlet erkânı ile birlikte halkta katılırdı. Bu merasimlerde önce müezzin tarafından Kuran-ı Kerim okunur, bunun peşinden de vaazlar verilirdi. Daha sonra mevlüdhan kürsüye çıkar ve bir bölüm okuduktan sonra iner hediyesini alır ve ikinci mevlüdhan kürsüye çıkarak okumaya devam ederdi. Belirlenmiş kaideler çerçevesinde Mevlüd kutlamaları son

bulurdu.

MEVLÜD' ÜN MEŞRUIYETİ

Mevlūd Peygamberimizden üç dört asır sonra icad edilen İslami bir adettir. Muhaddis ve Fakih İbni Hacer Hz.leri Mevlūd merasiminin meşrutiyeti hakkında şu hadis-i şerifi zikretmektedir. İbni Abbas' ın rivayetine göre Peygamberimiz (S.A.V.) Medine' ye hicret ettiklerinde Aşure günü Yahudilerin oruç tuttuklarını öğrenir. Oruç tutmalarının sebebini sorduğunda Yahudiler şöyle cevap verdiler; bu çok büyük bir gündür, bugünde Allah Musa (a.s.) ile kavmini kurtardı da, Firavun ile kavmini suda boğdu. Musa (a.s.)' da buna şükür için oruç tuttu. İşte bizde bugünün orucunu tutuyoruz.' Bunun üzerine Peygamberimiz (S.A.V.) 'öyle ise biz Musa (a.s.)' a daha yakın ve daha evlayız' buyurdu. O günden sonra hem kendisi oruç tuttu ve tutulmasını da tavsiye etti. İbni Hacer bundan sonra şöyle demektedir; bundan anlaşılıyor ki böyle bir günde Mevlūd gecesinde ALLAH (c.c.)' ya şükretmek tam yerindedir.

MEVLÜD BİR BİDAT DEĞİLDİR.

Bazı kimseler Efendimiz (sallallahu aleyhi ve sellem)' in yıldönümünü kutlamasını bir bidat olarak görüyor, bu kınamalar yersizdir. Çünkü Ebu Same Elmakdisi, Şemseddün İbnülcezeri, İbni Hacer, İbni Hacerilheyteni, Şemseddün Essahavi, Süyüti, Kastalani ve daha nice ulema, âlemlere rahmet olarak gönderilen Efendimiz (sallallahu aleyhi ve sellem)' e dünyaya gelmesi sebebiyle sevinmenin, onun doğumunu kutlamanın ve Efendimiz (sallallahu aleyhi ve sellem)' e

olan sevgiyle ilgili şiirlerin okunmasını güzel görmüşlerdir. Bidat ise Efendimiz (sallallahu aleyhi ve sellem) ve Hulefa-i Raşidin zamanında olmayan dini mahiyetli bir hususun sonradan dine sokuşturulması olarak nitelendirilebilmesi için ona ölünün 40. gününde veya seneyi devriyesinde mevlüd okutmak gereklidir, demek gibi dini bir gereklilik veya ibadet şeklinde bir muhteva yüklemesi gerekir. Mevlüd okumanın gerekli, vacip veya mendup olduğu iddia edilmediğine en fazla bunun hoş ve güzel bir gelenek olduğu kabul edildiğine göre, bunun bidat olarak değerlendirilip insanların kafasına kuşku sokmak son derece yanlıştır. ,

Muhalliflerin Mevlüd'ü ihya edenlere yönelttiği Mevlüd' ün şer-i bir bayram olarak algılandığı söz konusudur. Cevaben deriz ki; Kurban ve Ramazan Bayramları dışında İslam' da başka bir bayram olmadığı malumdur. Ancak Mevlüd günü bayramdan da önemli ve büyüktür. Çünkü İslamla gelen bütün büyük günlerin güzellikleri Mevlüd ile var oldu. Eğer Efendimiz (sallallahu aleyhi ve sellem)'in Mevlüdü olmasaydı, peygamberlik olmazdı, Kuran inmezdi, İsra ve Miraç olmazdı, Bedir zaferi olmazdı, Mekke fethi gerçekleşmezdi. Bunların hepsi Efendimiz (S.A.V.)' in doğumuna bağlıdır.

Cehennemde ebedi kalacağı haber verilen kâfir Ebu Leheb' in Efendimiz (sallallahu aleyhi ve sellem) doğduğu zaman sevindiğinden dolayı pazartesi günleri azabı hafifletiliyorsa, ya ömrü Cenab-ı Muhammed (sallallahu aleyhi ve sellem)'le sevinçli geçmiş olanın ve tevhid inancı üzere ölen bir kimsenin nail olacağı mükâfat nasıl olur onu siz düşünün. Mevlüd okunacağına hatim okunsa, Kuran-ı Kerim' den bir bölüm okunsa daha sevap, daha faziletli olmaz mı şeklindeki itiraza şöyle cevap verilir; Kuran-ı Kerim okumak, namaz kılmak daha sevap ve faziletli bir davranıştır. Ama burada mesele sadece sevap meselesi değildir. Mevlüd toplumsal bir coşkunun ve Efendimiz (sallallahu aleyhi ve sellem)' e bağlılığın üst düzeyde edebi ve estetik olarak hissedilmesi, yaşanması ve dışa vurulması demektir. Kuran-ı Kerim okumakla mevlüd okumanın her birini kendi yeri ve amacı doğrultusunda yaşatmak gerek.

Not: Bu zamanda uygulanan mevlid merasimlerinde, bazı bid'atler işlenmekte, mevlid asıl tertibinin gayesi dışında desinler veya maddi karşılık için teganni ile okutulmaktadır. Bu gibi ilavelerin çıkartılıp ibretle nasihatle ve sadece Efendimizin -sallallahu aleyhi ve sellem- şanını yüceltmek için okunması gereklidir.